

Agerdyrkningsberetning.

(Fra Slutningen af September.)

Det synes, som om hvert enkelt Aars Sommer skal blive karakteriseret ved et specielt fremtrædende Vejrlig, der paatrykker den sit Stempel og udøver sin mere eller mindre heldige Indflydelse paa de forskjellige Afgrøder. Sommeren 1888 karakteriseredes ved Regn og Kulde. I 1889 var en næsten tropisk Varme og Tørke Særkjendet for Sommerens Vejr, og i 1890 have Forholdene fra 1888 tildels gjentaget sig.

Begyndelsen af Maj var usædvanlig varm og havde ifølge Meddelelse fra meteorologisk Institut en Middeltemperatur, der var $4\frac{1}{2}^{\circ}$ over den normale; Slutningen af Maanedens var derimod kold og var $3\frac{1}{2}^{\circ}$ koldere end normalt. Afvigelserne i Maanedens Temperatur fremgaa tydeligst af Maalinger af den højeste og laveste Varmegrad og variere mellem $+ 27,8^{\circ}$, maalt den 21de ved Søborg Sø, og $- 0,5^{\circ}$, der blev aflæst den 25de i Birkebæk Dal.

I Juni Maaned naaede kun 6 Dage Middeltemperaturen over den normale Værdi, og den varmeste Dag, der indtraf den 5te, var kun $1\frac{1}{2}^{\circ}$ for varm. Den højeste Middelvarme var kun $14,3^{\circ}$, og et saa lavt Maximum for Middeltemperaturen af den varmeste Dag i Juni er ikke indtruffen siden 1861. Den laveste Varmegrad i denne

Maaned blev aflæst paa Silkeborg Vandkuranstalt den 1ste med $0,6^{\circ}$, og den højeste Varmegrad blev aflæst paa Lille Dyrehavegaard med $26,7^{\circ}$.

Forholdene i Juli Maaned ere noget lignende dem i Juni, idet Middeltemperaturen siden 1861 kun 3 Gange har været lavere, og den laveste Middelvarme for denne Maaned (1888) var dog kun $0,2^{\circ}$ lavere end iaar. Kun paa en enkelt Dag, nemlig den 28de, var Middeltemperaturen over den normale; men den var dog kun $1,4^{\circ}$ for varm. Den højeste Temperatur i denne Maaned blev aflæst den 16de i Næstved med $29,3^{\circ}$, den laveste med $1,1^{\circ}$ i Birkebæk Dal den 14de.

Hvad endelig August Maaned angaar, da har den kun 4 Gange siden 1861 været koldere end iaar. Kun paa 6 Dage laa Middeltemperaturen over den normale og endda kun $1\frac{1}{2}^{\circ}$. Den 7de var Maanedens varmeste Dag, paa hvilken der paa Flintholm i det sydlige Fyn aflæstes $28,7^{\circ}$. Den laveste Temperatur aflæstes den 30te ved Kolindsund med $0,6^{\circ}$.

Det vil af denne Oversigt over Temperaturforholdene i de Maaneder, i hvilke de forskjellige Afgrøder skulle voxе, udvikles og modnes, fremgaa, at de maatte virke hæmmende og forhale Udvikling og Modning, hvilket ogsaa tildels vil fremgaa at have været Tilfældet ved den senere Omtale af de enkelte Sædarter.

Hvad den faldne Regnmængde angaar, saa have de ovennævnte 4 Maaneder ogsaa i denne Retning været temmelig afvigende fra de normale Forhold. Den for Maj normale Nedbør — 40 Millimeter — er iaar overgaaet i det nordlige og østlige Jylland, paa Fyen samt i Frederiksborg Amt med 30—40 pCt., i det vestlige Sjælland samt paa Falster og det østlige Lolland med 50—70 pCt., medens det vestlige Lolland og Langeland fik mest, nemlig mere end det dobbelte af den normale Nedbør. Den øvrige Del af Landet fik omtrent det normale Nedslag, Kjøbenhavns Amt dog kun 80 pCt. deraf. I Juni Maaned blev den normale Nedbør (45—50 Millimeter) overgaaet med 40—60

pCt. i Thisted og Præstø Amter samt paa Lolland og Falster; medens Hjørring og Aalborg Amter samt det nordøstlige Sjælland kun har faaet 60—70 pCt. af det normale, og Resten af Landet fik omtrent det normale Nedslag. Juli Maaned har været uheldigst stillet af de 4 Maaneder, idet den normale Nedbør — 65 Millimeter — iaar er overgaaet i hele Landet. Hjørring Amt fik over det Dobbelte af Normalen (138,9 Millimetre); det sydlige Jylland fik 60—80 Procent for meget, medens den øvrige Del af Landet fik 20—50 pCt. mere end normalt. I August Maaned ere Forholdene noget bedre, men den normale Nedbør — 60—80 Millimeter — er dog overgaaet med 70—80 pCt. paa Samsø, i Sydsjælland, paa Lolland-Falster og paa Bornholm, med 30—50 Procent i Resten af Sjælland, i Nordfyen og i det sydlige og sydøstlige Jylland, den øvrige Del af Landet har faaet 10—20 Procent for megen Nedbør med Undtagelse af Thisted Amt, der kun har faaet 95 Procent af Normalen.

Nedbøren har i Forbindelse med Temperaturforholdene indvirket baade heldigt og uheldigt paa Afgrøderne, idet de paa den ene Side ere blevne ved at voxte og saaledes ere blevne stærkt fyldende, medens de paa den anden Side ikke kunde udvikle Kjærnen paa en saa fuldstændig Maade som ønskeligt eller mange Steder blive tilstrækkelig modne, inden man paa Grund af den fremrykkede Aarstid saa sig nødsaget til at paabegynde Mejningen.

Efter »Dagbladet« skulde vi tillade os i Lighed med foregaaende Aar at give efterfølgende tabellariske Oversigt over Høstens Udfald for de enkelte Amter, der er udarbejdet paa Grundlag af ca. 250 Indberetninger fra større og mindre Landbrugere, og som iaar ere indsamlede paa samme Maade som sædvanlig. De angivne Tal ere fremkomne ved at Betegnelsen »over Middelhøst« er givet en Talværdi af 1,5, »Middelhøst« en Værdi af 1 og »under Middelhøst« en Værdi af 0,5.

Vi have fra D'Hrr. Korrespondenter modtaget omfangsrige Meddelelser, efter hvilke vi i denne Beretning

Høstudbyttet for 1889 for de enkelte Amter.

Gjennemsnitsfortegnelsen ifølge »Dagbladet«.

	Hvede	Rug	Byg	Havre	Blandsæd	Ærter	Sommergræsning	Grøntfoder	Roer og Guldrdr.	Kartofler	Agerhø	Enghø
Kjøbenhavn	1.0	1.2	1.3	1.5	1.4	1.3	1.4	1.5	1.2	1.0	1.4	1.3
Frederiksborg	1.2	1.3	1.3	1.5	1.5	1.2	1.4	1.4	0.9	0.8	1.4	1.3
Holbæk	1.2	1.0	1.4	1.4	1.4	1.3	1.3	1.4	1.0	1.0	1.3	1.3
Sorø	1.1	1.0	1.3	1.3	1.3	1.0	1.4	1.4	1.2	0.8	1.5	1.4
Præstø	1.1	1.2	1.4	1.5	1.5	1.3	1.5	1.5	1.1	0.7	1.4	1.4
Bornholm	1.3	1.1	1.4	1.4	1.4	1.4	1.3	1.4	1.3	0.9	1.5	1.4
Maribo	0.9	0.8	1.4	1.3	1.4	1.0	1.5	1.4	1.2	0.6	1.5	1.4
Odense	1.2	1.1	1.3	1.4	1.4	1.3	1.4	1.5	1.2	0.6	1.4	1.4
Svendborg	1.2	1.1	1.3	1.4	1.3	1.4	1.4	1.4	1.2	0.7	1.4	1.3
Aarhus	1.0	0.9	1.4	1.5	1.5	1.1	1.5	1.4	1.1	0.5	1.3	1.5
Randers	1.2	0.9	1.4	1.5	1.4	1.2	1.5	1.5	1.2	0.7	1.4	1.5
Aalborg	1.5	1.1	1.5	1.3	1.3	1.0	1.3	1.4	1.2	0.7	1.4	1.3
Hjørring	1.0	0.9	1.1	1.2	1.4	1.3	1.4	1.3	1.0	0.7	1.5	1.4
Thisted	1.3	1.2	1.5	1.5	1.5	1.2	1.5	1.5	1.0	0.9	1.3	1.4
Viborg	1.5	1.2	1.4	1.4	1.4	1.5	1.5	1.5	1.3	0.9	1.3	1.4
Ringkjøbing	1.0	1.1	1.5	1.4	1.4	1.5	1.4	1.4	1.0	0.6	1.4	1.4
Vejle	1.2	1.0	1.3	1.4	1.5	1.2	1.4	1.4	1.1	0.7	1.2	1.4
Ribe	1.3	1.1	1.4	1.5	1.4	1.0	1.4	1.5	1.1	0.8	1.3	1.4
Nordslesvig	1.0	1.0	1.2	1.3	1.4	1.0	1.5	1.5	1.0	0.8	1.3	1.4

skulle søge at give en Oversigt over de enkelte Sædarter og Udbyttet af dem, ligesom forskellige andre Forhold, der staa i Forbindelse med Agerbruget, og som maatte antages at kunne tjene til at belyse Aarets Udbytte, ville finde Omtale.

Det milde og fugtige Foraar bragte tidlig Græsvæksten i Groning, saa man ikke uden Grund ventede, at der skulde blive tidlig Græsning og Høslæt; men det senere indtraadte kølige Vejr standsede Udviklingen en Del og forhalede Kreaturerens Udbinding, ligesom Høhøsten som Regel ikke paabegyndtes tidligere end sædvanlig, paa Steder endog senere, idet man vedblivende udsatte Slaaningen af Kløver og Græs paa Grund af det indtraadte ustadige Vejr. Som Følge af den tørre Sommer i 1889 stode Kløverplanterne kun tyndt og vare svage i mange Marker; medens Græsset derimod stod tæt og kraftigt og tillige naaede en usædvanlig Længde, blev det samtidig mange Steder forholdsvis grovt. I Reglen var det iaar store Arealer, der kunde anvendes til Slæt, idet man kun behøvede mindre Arealer til Græsning paa Grund af Vegetationens Drøjhed og tillige, fordi Græsset paany voxede hurtig efter at være afbidt. Det er saaledes ikke ualmindeligt, at der blev høstet en rig Høafgrøde, efter at Marken engang var afbidt, blandt andre Steder i Skjern Eggen, hvor der efter Græsning avledes 3 Læs Hø pr. Td. Land. Paa de sydlige Øer mindes man ikke at have havt en saa stor Høavl som iaar, og om man end i de øvrige Landsdele gennemgaaende er meget tilfreds med Udbyttet, saa havde man dog paa Steder ventet det endnu større, idet Græsmarkerne sete fra Siden lovede mere end de holdt. Kun fra Fredericiaegnen omtales Høhøsten, der dér paabegyndtes 14 Dage tidligere end sædvanlig, at have været under en Middelhøst, fra alle andre Egne angives den til en Middelhøst og derover.

Skjøndt Høavlen saaledes i kvantitativ Henseende har været meget tilfredsstillende, har Høet, hvad Kvaliteten angaar, ikke været saa godt, som det kunde ønskes i de fleste af Landets Egne. Det er særlig, hvor man har ladet

Høet ligge længe paa Skaar, at det er blevet stærkt udvasket, ligesom det ogsaa hyppig har taget en Del Skade ved at være blevet sat for tidlig sammen i større Stakke. Hvor man hurtigst efter Slaaningen har sat Høet i Smaastakke og saasnart Lejlighed gaves omsat det i større, synes Kvaliteten dog at være bleven ganske god, ligesom den selvfølgelig ogsaa var god, hvor Stakkene vare sammensunkne inden Regnen. I Jylland synes Saltningen af Høet at blive almindelig anvendt, naar det kommer i Hus i mindre god Tilstand.

Udbyttet af Enghøet har ligesom af Agerhøet været meget stort, i forskellige Enge af Jylland endog dobbelt og tredobbelt saa stort, som det plejer, og det er særlig de højere liggende Enge, der have givet det bedste Udbytte, medens de lavere liggende og sure have været mindre gode. Kvaliteten af Enghøet er ogsaa meget forskjellig, og man har mange Steder havt stort Besvær med at faa det bjærget, da Engene stode under Vand og saaledes vare vanskelige at befærde.

Der er saaledes gennemgaaende en usædvanlig rig Høhøst i saa godt som alle Landets Egne, og om end Kvaliteten, som ovenfor anført, ikke er saa god som ønskelig, saa er der, som en Korrespondent paa Sjælland udtaler, høstet saa meget, at man har Raad til at vrage.

Høstudenbyttet har saagodtsom uden Undtagelse overalt været usædvanlig stort, ja i flere Egne endog større end det i Mands Minde kan erindres, ialtfald hvad Mængden af Straa angaar; derimod synes Kjerneudbyttet især for Vintersædens Vedkommende at berede mange og store Skuffelser. Paa Grund af de foran omtalte uheldige Vejrforhold gennem Sommeren modnedes Sæden forholdsvis sent, og da Høstvejret tillige var alt andet end heldigt, saa Tilstanden en Tid lang meget betænkelig ud, saa meget mere, som megen Sæd var slaaet stærkt ned af Regnen som Følge af dens stærke Væxt, og Mejningen derfor var meget sen og besværlig. Høsten har af disse Grunde udstrakt sig over et usædvanlig langt Tidsrum og

var i enkelte jyske Egne endnu ikke endt, da Korrespondancerne indsendtes i de sidste Dage i September. Det fugtige Vejr gjorde det i høj Grad besværligt og vanskeligt at faa Sæden bundet i tør Tilstand, ligesom den ofte blev gjennemblødt i Hobene, hvor disse ikke vare satte sammen med særlig Omhu. Den nye Kløver var i Udlægsmarkerne groet usædvanlig stærkt, saa man for at faa denne tilstrækkelig tør var nødt til at lade Sæden ligge flere Dage paa Skaar inden Opbindingen, hvilket selvfølgelig ikke gavnede Kvaliteten, ligesom en Del ogsaa spirede, men dog ikke meget, da det heldigvis forhindredes ved det samtidige kjølige Vejr. Sæden er langtfra kommen i Hus i lige god Tilstand, idet mange af Frygt for at det urolige Vejr skulde vedblive, indkjørte den for tidligt, hvilket særlig synes at have været Tilfældet paa de mindre Gaarde. Paa større Gaarde, hvor Mejningen og Opbindingen optog længere Tid, blev man først færdig dermed i Slutningen af August og Begyndelsen af September, og da der samtidig indtraadte et fortrinligt Efteraarsvejr med Solvarme og tørrende Blæst, havde man den bedste Lejlighed til at faa Sæden fuldstændig gjennemtørret inden Indkjørselen.

Hvad de enkelte Sædarter angaa, havde Hveden udviklet sig heldigt fra Efteraaret, og med det usædvanlig varme Foraarsvejr groede den meget stærkt, saa man den Gang havde de bedste Forhaabninger om en usædvanlig rig Høst. Dels paa Grund af Hvedens stærke Væxt og dels som Følge af de heftige Regnskyl i Juni Maaned, gik den mange Steder meget tidlig i Leje, og i værste Tilfælde laa den som tromlet til Jorden, hvilket i Forbindelse med det vedblivende urolige Vejr var alt andet end heldigt for Blomstringen, som det ogsaa senere har vist sig er foregaaet temmelig mangelfuld. Da Vejret ikke forandredes men vedblivende var fugtigt og koldt i Modningstiden, kunde man ikke vente andet, end hvad det ogsaa har vist sig at være Tilfældet, at mange Kjærner ikke vilde blive fuldt udviklede, og at der vilde blive megen Smaasæd.

Hvor Hveden ikke er gaaet i Leje, men er bleven staaende, synes den at give et godt Udbytte, og det bliver da iaar som Regel de lettere og mindre gjødningskraftige Jorder, paa hvilke der opnaas de fleste Fold; medens de bedste, veldrevne og veljødede Jorder maa staa tilbage.

Paa Sjælland er der efter de modtagne Opgivelser avlet indtil 9 Læs Hvede pr. Td. Ld., medens Kjørneudbyttet vexler mellem 6 og 20 Fold. Hvor Hveden har ligget, synes 10 à 14 Fold at blive det almindelige, medens staaende Hvede har givet 16 à 20 Fold.

Paa de sydlige Øer og Langeland har man ikke i Mands Minde havt en saa stor Høst som iaar; men Kjørneudbyttet svarer heller ikke her til Forventningerne, og medens Foldene i nogle Egne omtales at ligge mellem 12 og 20, har man paa Midtjylland kun faaet $\frac{2}{3}$ til $\frac{3}{4}$ Tdr. pr. Læs. Efter Beretningerne fra Fyn synes Hveden der ikke at fylde mere end forrige Aar, ligesom Udbyttet tegner til at blive mindre. I Midtfyn er der saaledes iaar kun avlet 14 Fold mod 18 ifjor; men det maa da samtidig erindres, at næppe nogen Landsdel ifjor var saa begunstiget af Vejret som Fyn, der fik Regn i den Periode, hvor man i andre Egne levede i en tropisk Varme og Tørke. I Jylland har Hveden paa Steder ogsaa fyldt godt; men man anslaaer ikke Kjørneudbyttet til over, hyppigere under en Middelhøst.

Kvalitetsvægten er meget forskjellig og afhænger selvfølgelig af Tørheden og Rensningen. I Almindelighed synes den at ligge omkring 130 Pd. holl. Vægt.

Fra mange Egne omtales Angreb af Rust at have formindsket Udbyttet; i Roskildeegnen menes Udbyttet paa en enkelt Gaard af den Grund formindsket med 6 à 8 Fold.

Hvad der er sagt om Hveden gjælder tildels ogsaa om Rugen, der synes at have givet et meget forskjelligt Udbytte. Skjøndt den i Regelen ogsaa var stærkt fyldende, synes Foldene dog ikke at have staaet i Forhold dertil. Rugen har næsten overalt blomstret mindre heldig, og i

Hammerum Herred led den endog af Nattefrost under Blomstringen. Kvaliteten omtales almindelig at være god, særlig i Jylland, men Kjærnen er lille, og Foldene ere ikke store, hvilket dog for en Del er afhængigt af om Rugen har ligget mere eller mindre. I Taastrup Egnen angives Rugen at give under en Middelhøst; i Ringstedegnen er der høstet 7 Læs pr. Td. Ld.; men der er kun tærsket $1\frac{1}{2}$ Td. af Læsset. Paa Fyen er der avlet 11 Fold. I de forskellige jyske Egne variere Foldene mellem 7 og 12, og der klages over meget Smaakorn. Kun i Fredericiaegnen giver Rugen en god Middelhøst, i alle de andre Egne ventes en saadan eller derunder. En Del Rug spirede i Hobene. I det Hele taget har Vintersæden i høj Grad skuffet Forventningerne og har i den Retning ikke afveget fra, hvad der plejer at være Tilfældet i vaade Somre.

Hvad Vaarsæden angaar, da har den ligesom Vintersæden fyldt ualmindelig stærkt; men Kjærneudbyttet synes i Modsætning til denne i Regelen at staa i Forhold til den avlede Halmmængde. — Saaningen foregik i Foraaret under heldige Forhold, og Vaarsæden voxede stærkt; men den blev ogsaa slaaet meget ned af Regnen, og Blomstringen var ikke overalt lige heldig; men gennemgaaende synes Kjærnesætningen dog at være tilfredsstillende. Det fugtige Sommervejr bidrog til at Vaarsæden blev ved at voxer uden ret at kunne modnes, og der skrives saaledes blandt andet fra Hammerum Herred, at man i Midten af September saa grønne og usædvanlig frodige Byg- og Havremarker, der endnu ikke vare mejede. Efter Meddelelser, der andetstedsfra ere modtagne, medens dette skrives i Midten af Oktober, skal der endnu staa Havre ude enkelte Steder i Jylland, og som det næppe saa langt hen i Aaret vil blive muligt at faa høstet i nogenlunde god Tilstand.

Af Byg synes der overalt at ville blive en Middelhøst og derover, og ikke sjælden venter man en 18 à 20 Fold; selv fra Jyllands magre Egne angives Høsten deraf at være bedre end i mange Aar, og at man skal gaa til-

bage til 1880 for at finde et noget tilnærmelsesvis lignende Udbytte. I alle de modtagne Korrespondancer omtales Byg-avlen med meget stærke Udtryk, saasom: glimrende, Aarets bedste Afgrøde, usædvanlig fyldende, bedre end i mange Aar o. s. v.; men ved Siden heraf fremkommer der dog Udtalelser angaaende Kvaliteten, der ere mindre lyse.

Paa Grund af at Bygget mange Steder var slaaet stærkt til Jorden, var det alt inden Mejningen blevet jord-slaaet og havde faaet en mørk Farve, der ikke forbedredes ved det ugunstige Høstvejr, der foraarsagede, at det maatte ligge flere Dage paa Skaar, inden det lykkedes at faa det tilstrækkelig tørt til at bindes, og der vil som Følge heraf næppe fremkomme meget virkelig smukt og fint Maltbyg selv fra Egne, hvis Specialitet det er at producere saadant. Enkelte Steder har man med Held opbundet Bygget i smaa, løse Neg, medens det var halvtørt og derved skaffet en forholdsvis smuk Vare samt tildels undgaaet spirede Kjærner, hvoraf der ikke sjælden findes flere end ønskeligt. Udviklingen af Kjærnen er noget forskjellig, eftersom Bygget har ligget mere eller mindre eller er faldet før eller senere.

Der er endnu ikke tærsket meget Byg særlig i Maltbygegnene, idet man dør af Erfaring ved, at Farven som Regel bliver smukkere og mere ensartet, naar det faar Lov til at sidde i Hæs eller Lade et Par Maaneder og undergaar en Gjæring.

Havre og Blandsæd have sikkert været Aarets bedste Afgrøder, der have fyldt meget stærkt, indtil 10 Læs pr. Td. Land, og samtidig ventes at ville give et fortrinligt Kjærneudbytte, der almindelig antages at ville blive ikke lidt over en Middelhøst.

Bælgsæd dyrkes hverken i stor Udstrækning eller paa store Arealer. Ærterne ere ligesom de øvrige Afgrøder vedblevne at voxte og have samtidig ligeledes vedblivende blomstret, saa man har havt det Særsyn at se dem samtidig paa alle Udviklingstrin fra Blomst til modne Bælge. Udbyttet er meget forskjelligt; thi medens Bælgene paa

Steder aabnede sig endnu inden Ærterne vare slaede, hvorved meget gik tabt, har de andre Steder været udmærkede i alle Maader og i Hammerum Herred endog bedre end nogensinde, men Modningen har dog gennemgaaende været uensartet, ligesom det har kostet en Del Ulejlighed at faa dem bjege.

Dyrkning af Hestebønner omtales kun fra Falster og fra Grenaaegnen; de tegnede begge Steder udmærket, men bleve senere angrebne af Rust, der, i Forbindelse med at de vare voxede for stærkt, antages at have formindsket Udbyttet betydeligt.

Med Hensyn til Saatiden fremgaar det af flere af Korrespondancerne, at den tidlige Saaning har vist sig heldigst, idet den har givet de bedst udviklede Kjærner; den sildige Saaning synes derimod at have givet mere Halm; andre Korrespondancer tyde paa, at Kjærneudbyttet har været ens, enten der er saadet tidligere eller senere, men at Halmudbyttet har stillet sig som foran nævnt.

Halm mængden er overalt ualmindelig stor, hvorom de mange Hæs, der findes omkring Gaardene, give det bedste Bevis; men Halmens Kvalitet kunde i de fleste Tilfælde nok ønskes bedre, idet den dels er blevet meget uadvasket og dels er grov som Følge af den stærke Væxt.

Med Hensyn til Handelsplanterne meddeles fra Amager, at man er begyndt at dyrke Tomater efter en større Maalestok; men Udbyttet deraf er mindre godt, dels fordi Sommeren har været mindre heldig, og dels fordi der maaske endnu mangler Erfaring. Dyrkningen af Hvidkaal har faaet et slemt Knæk ved den sidste amerikanske Toldlov. Som bekjendt havde man i de senere Aar begyndt at udføre Hvidkaalshoveder fra Amager til Amerika efter en større Maalestok, c. 200,000 Stkr. aarlig; men medens Tolden herfor tidligere var $\frac{1}{10}$ af Værdien eller blev c. 800 Kr., vil den nu beløbe sig til c. 22,000 Kr. for samme Mængde, idet der skal erlægges 11 Øre i Told pr. Hvidkaalshoved.

I Middelfart- og Fredericiaegnene har Tobaksdyrk-

ningen iaar faaet et mindre heldigt Udfald, da Sommeren har været altfor kold for denne Avl. Dyrkningen af Cikorie har i Fredericiaegnen givet under en Middelhøst, medens man i Horsenseggen venter en Middelhøst deraf.

Indbjergningen af Sæden har, som det vil fremgaa af foranstaaende, været ualmindelig vanskelig og besværlig, og meget er høstet i mindre god Tilstand, særlig hvor man ikke gav sig Tid. Hvor man af forskellige Grunde først begyndte Indkjørselen i September, benyttende denne Maanedes gunstige Vejr, ere Forholdene betydelig bedre, og alt kom tørt i Hus; men man maatte dog ikke sjælden sætte Hobene om eller vælte dem for at faa dem tilstrækkelig tørre i Roden og i Læsiden. Naar vi naa ind i September, hvor Dagene tage stærkt af, og der i Regelen falder megen Dug, indskrænkes Arbejdstiden med Hensyn til Høstarbejdet betydelig, saa det under saadanne Forhold gjælder om at benytte alle de Midler, der staa til Raadighed for at faa Sæden saa hurtig og saa godt som mulig tjenlig til Indkjørsel.

Man har saagodtsom overalt anvendt den Høstmaade, der er kjendt i de enkelte Egne, idet den lettest og bedst udføres af Arbejderne. Som Undtagelse fra det almindelige har man iaar ofte været nødt til at lade Sæden ligge paa Skaar inden Opbindingen, dels fordi den var for vaad til strax at bindes, og dels fordi den usædvanlige Mængde Kløver, der fandtes i Udlægsmarkerne, maatte visne noget, inden det bandtes ind i Negene. Det synes, som man i større Udstrækning end tidligere har indset det fordelagtige i at sætte Sæden og særlig Byg i Smaastakke; men dette har ogsaa iaar vanskelig kunnet lade sig gjøre, da man ikke har kunnet faa det tilstrækkelig tørt dertil. Er Bygget fugtigt, naar det sættes i Stak, vil det hurtig blive varmt.

I et saa vanskeligt Høstvejr som iaar har Fordelen af en omhyggelig Binding og Hobsætning, hvor Negene staa ret op og ere stillede fast sammen, ret vist sig; thi

hvor dette var Tilfældet, modstod Hobene ganske godt Regnskyllene, hvorimod Negene ved mindre omhyggelig Hobsætning bleve gjenneblødte og krævede betydeligt Arbejde for atter at blive tørrede.

I nogle jyske Egne bruger man, umiddelbart inden Indkjørselen, med Halmbaand at sammenbinde flere Neg. Dette har man iaar paa Steder undladt for at spare Tid og Arbejdskraft.

Mejemaskiner have kun været benyttede i meget lille Udstrækning af forskellige Grunde. I nogle Egne var der saa rigelig Arbejdskraft, at Brugen af Maskinerne var overflødig, i andre var Sæden slaaet for stærkt til Jorden, eller i heldigere Tilfælde laa den saaledes, at den kun kunde mejes fra 1 eller 2 Sider; men kan der ikke med Maskinen mejes paa de 3 eller 4 Sider af Marken, bliver Fordelen ved Benyttelsen vistnok tvivlsom. En Tid lang var Jorden for vaad til at Mejemaskinen kunde anvendes, og hyppig brugtes de ikke, fordi man ikke vilde have lagt Sæden i Neg, hvor den af en eller anden af de foran nævnte Grunde ikke strax kunde opbindes. Undtagelsesvis eller i alt Fald i meget lille Udstrækning har man benyttet Mejemaskiner til Hvede og Havre og da til dels i September Maaned, da Vejret tillod deres Anvendelse.

Kartoflerne give gennemgaaende et meget daarligt Udbytte, idet de dels have sat faa og smaa Knolde som Følge af Vejret, og dels have lidt meget af Sygdom. Paa Steder venter man ikke at avle saamange Kartofler, som der er lagt. »Suttons magnum bonum« synes at have modstaaet Kartoffelsygen bedre end nogen af de andre dyrkede Arter, men meddeles dog ogsaa at have været angrebet. Beskyttelseshypning er anvendt i ganske enkelte Tilfælde, men Resultatet deraf kjendtes ikke, da Korrespondancerne afsendtes, da Kartoflerne ikke endnu den Gang vare tagne op af Frygt for Eftersmitte. I enkelte jyske Egne paa højere liggende og lette Jorder synes Udbyttet at have været nogenlunde godt.

Roerne holde iaar ligesom en Del af Sædarterne ikke hvad de love. Roefrøet spirede i Foraaret fuldstændigt, saa Planterne kom til at staa tæt i Raderne; men med det indtrædende kjølige Vejr hæmmedes de i Væksten, medens Ukrudet samtidig udviklede sig og voxede, saa det endog truede med at kvæle Afgrøden. Der krævedes et stort og vedholdende Lugearbejde for at holde Roemarkerne nogenlunde rene, hvad der var saa meget vanskeligere, som mange Udkrudsplanter paa Grund af Regn strax efter Oplugningen atter groede fast og voxede paany. Som Følge af det fugtige Vejr udviklede Roerne i Sommerens Løb en stor Bladfylde, ligesom der saas en usædvanlig Mængde Stokroer. Det var først i September Maaned at Roerne ret begyndte at tiltage i Størrelse, der dog staar meget tilbage for den, de have naaet i mange foregaaende Aar; men da Planterne staa tæt, og der ikke findes Spring i Raderne, vil Udbyttet dog i Reglen blive omkring en Middelhøst. Sukkerroerne paa Lolland og Falster ere blevne tidlig modne, og Udbyttet af dem bliver, skjøndt en Middelhøst, dog ringere end ifjor. Sukkerroerne ere iaar, som almindelig i fugtige Aar, meget grenede.

Foruden forannævnte Kartoffelsygdom kan der af Plantesygdomme nævnes Rust paa Bønner og paa Hveden, der antages at have været en af de medvirkende Aarsager til den megen Smaasæd, der findes i den. Byg og Havre have været mere eller mindre stærkt angrebne af Brand. Fra det østlige Vendsyssel meddeles der at have været indtil 50 pCt. Brandax i broget Havre. Hvor Sædekornet har været behandlet med varmt Vand efter Direktør Jensens Anvisning have Afgrøderne været absolut brandfri.

Med Hensyn til Insektangrebene, da havde de i Foraaret sikkert fundet Sted i lige saa stort Omfang som sædvanlig, medens Vejrforholdene senere satte en Stopper for videre Ødelæggelser. Oldenborrelarverne huserede en Del i forskellige Egne i Maj og Juni, men gik saa,

tidligere end sædvanlig, dybere i Jorden. Paa Midtjylland og paa Langeland anrettede Smeldelarver i Foraaret betydelig Ødelæggelse paa nogle Bygmarker, der som Følge deraf næsten truede med Misvæxt; men senere bredte de skaanede Planter sig stærkt, saa der atter dannedes sluttede Afgrøder. Fra Middelfartegnen meddeles, at Kolerafluens Larve har anrettet en Del Skade paa Hveden.

Sommergræsningen har paa ganske enkelte Undtagelser nær — det østlige Vendsyssel — været meget rigelig. I mange 1ste Aars Græsmarker var Kløveren svag, og Planterne stode spredte som Følge af forrige Sommers Tørke; men paa Grund af den Blanding af forskjellige Græsarter, der nu almindelig benyttes, var der i Regelen nok tilbage til at danne forholdsvis sluttede Afgrøder, og da det fugtige Veir var særlig egnet til at fremme Græsarternes Væxt, naaede de en usædvanlig Længde. Græsningen var saaledes rigelig, men samtidig mindre værdifuld, idet Græsset var grovt og uden Tvivl mere vandholdigt end under normale Vejrforhold. I Foraaret tegnede alt til, at der vilde blive tidlig Græsning; men det kølige Vejr i Slutningen af Maj bidrog til at Køernes Udbinding i Almindelighed ikke fandt Sted meget tidligere end sædvanlig, skjøndt man paa Grund af de knappe Halmbeholdninger ønskede det saa tidlig som muligt. Da Besætningerne kom ud, var det kun forholdsvis smaa Arealer, der behøvedes til deres Sommerernæring, da Græsset groede meget hurtig efter at være afbidt, saa der gjentagne Gange kunde tøjres paa samme Stykke af Græsmarken. Fra enkelte Steder meddeles, at man har taget en god Høslæt efter at Marken en Gang var græsset. Sommerstaldfodring synes ikke at have været anvendt i saa stor Udstrækning som i de foregaaende Aar; det forbødes ofte af Mangel paa Halm. Da Høsten naaedes, hvor man ellers har den knappest Græstid, havde man det sjældne Tilfælde saagodtsom overalt at kunne have Køerne i Tøjr, og mange Steder have de iaar været tøjrede til de bleve bundne ind, medens de dog beskyttedes mod det køligere

Vejr ved Dækkener. I andre Egne, spredt over hele Landet, men især i Jylland, har man i længere Tid taget Kørne paa Stald om Natten, hvor de da have faaet nogle Pd. Kraftfoder eller et Par Givter Hø.

Man havde som Følge af den rigelige Græsning Grund til at vente, at Mælkeudbyttet vilde være blevet usædvanlig stort; men dette synes dog langtfra gennemgaaende at have været Tilfældet, da Kørne lede meget under Sommerens fugtige og kjølige Vejr. Medens nogle af d'Hrr. Korrespondenter ere vel tilfredse med Mælkeriudbyttet, omtale andre, at det er langt under det almindelige, og at Mælken tillige har været mager i Sommermaanederne, hvorfor Smørudbyttet har været for lille, hvilket i Forbindelse med de lave Smørpriser, har foraarsaget at det samlede Udbytte af Kvæget langtfra bliver saa godt som ønskeligt. Exempelvis kan anføres at Mælkeudbyttet af Besætninger i Sydfyen, der ellers i Gjennemsnit have givet over 6000 Pd. aarlig pr. Ko, iaar neppe vil naa over 4000 Pd.

Udsigterne for Vinterfodringen have i flere Aar ikke været saa lyse som iaar.

Der er overalt Overflod af Halm baade til Foder og Strøelse; Høavlen er ualmindelig stor, og hvor der dyrkes Roer, ville disse give en jævn god Afgrode. Foruden en Del Smaasæd vil der iaar beklageligt nok, findes ikke lidt Sæd, der er mindre vel høstet og saaledes ikke egnet til Salgsvarer; den vil derimod kunne finde fortrinlig Anvendelse ved Vinterfodringen og vil derigjennem ventelig kunne opnaa en antagelig Pris, ligesom der derved vil kunne spares betydeligt i Benyttelsen af kunstige Foderstoffer, der ere dyre, og hvis Priser ikke ret staa i Forhold til dem, der betaales for Sæden. Flere Meddelelser tyde paa, at der iaar langtfra vil blive kjøbt saa mange Foderstoffer, som det almindelig er Tilfældet.

Kreaturpriserne ere gennemgaaende usædvanlig høje. Paa Grund af de knappe Foderbeholdninger og den ikke sjældne Fodermangel ifjor maatte Besætningerne mange

Steder indskrænkes til det mindst mulige. Iaar, hvor Forholdene for Vinterfodringen gaa i modsat Retning, ønsker man overalt at supplere Besætningerne for at faa saameget som muligt af de store Halm- og Høbeholdninger omsatte i Mejeriprodukter, Kjød og Gjødning; men dette bevirker, at Efterspørgselen bliver større end Tilbudet, hvilket atter har de høje Priser tilfølge. For at bøde noget paa et stort og kostbart Indkjøb af Kreaturer, agter man mange Steder at lægge betydelig flere Kalve til end sædvanlig for paa denne vel noget langsommere, men i Længden sikkert mere holdbare Maade — idet man sikrer sig mod megen Sygdom og Smitte, der kan indføres ved købte Kreaturer — at bringe Antallet op til sin fulde Størrelse. Lødekøer ere mange Steder ikke til at opdrive, og de saavel som Kvier ere i de forskjellige Egne fra 25 til 30 pCt. dyrere end foregaaende Aar; men det antages ikke ualmindeligt, at Priserne i Løbet af Vinteren atter ville falde, da Kjød og Smør ikke ere dyrere end sædvanligt. Lødekøer betales med indtil 300 Kr. Stykket og hyppig langt over deres Værdi. Priserne paa magert Kvæg nævnes at være saa høje, at der skal betales usædvanlig gode Priser for Fedekvæg til Foraaret, om Vinterfodringen kun nogenlunde skal betale sig.

Hestepriiserne ere ogsaa høje. I Fyen betales gode unge Heste med 7 à 800 Kr. Stykket og magre anden Klasses Heste med 4 à 500 Kr. Paa Mors synes der at være en stærk Bevægelse oppe til Hesteavlens Forbedring, hvilket for en Del skyldes en dér oprettet Hesteavlsforening, der lader opkjøbe Føl for at bevare dem for den fremtidige Avl. Gode Føl betales med 2, 3 og indtil 400 Kr. Stykket.

Ophævelsen af Indførselsforbudet til Tyskland har bragt en Del Røre i Svinehandelen særlig til Fordel for de store fede Svin, der i den senere Tid ifølge Beretningerne ere betalte med 2 à 3 Øre mere pr. Pd. end Slagterisvin. Det bliver da Spørgsmaalet, hvilket Slags Svin der er billigst at producere.

A n m. De enkelte Beretninger meddeles i næste Hefte.
